

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مای داریس

فصل چهارم درس ۹

گروه آموزشی عصر

معنا و مفهوم ناحیه سیاسی
www.madarys.ir

فصل ۴ نواحی سیاسی

مفاهیم کلیدی

- ناحیه سیاسی
- جغرافیای سیاسی
- قلمرو جغرافیایی و مرز
- کانون ناحیه سیاسی
- ژئوپلیتیک
- منطقه ژئوپلیتیکی

- ناحیه سیاسی چه ویژگی‌هایی دارد و ارکان آن کدام‌اند؟
- موضوع جغرافیای سیاسی چیست و جغرافیا و سیاست چه تأثیراتی بر یکدیگر دارند؟
- ارکان اصلی کشور به عنوان یک ناحیه سیاسی کدام‌اند؟ و هر یک از آنها چه اهمیتی دارد؟
- معنا و مفهوم ژئوپلیتیک چیست و مناطق ژئوپلیتیکی چه ویژگی‌هایی دارند؟

معنا و مفهوم ناحیه سیاسی

در فصل‌های دوم و سوم کتاب با نواحی طبیعی، فرهنگی و اقتصادی آشنا شدید. در این درس نواحی سیاسی را مطالعه می‌کنیم و نخست، ویژگی‌های اصلی ناحیه سیاسی را برمی‌شمریم. ابتدا مثال را به دقت بخوانید و سپس، فعالیت را انجام دهید.

تصویر روبه‌رو یک مدرسه را نشان می‌دهد. این مدرسه سه رکن اصلی دارد: **فضا و قلمرو جغرافیایی، سازه یا ساختار انسانی و نظام مدیریت.**

۱- همان‌طور که در نقشه می‌بینید، مدرسه یک **فضای جغرافیایی** را اشغال کرده است و قلمروی دارد. وسعت فضای مدرسه حدود 73° مترمربع است و از جنوب به خیابان شهید باهنر و از شرق به بلوار آیت الله اشرفی اصفهانی محدود شده است.

۲- منظور از **سازه (ساختار) انسانی**، جمعیت و روابط اجتماعی بین افراد است. سازه انسانی مدرسه، شامل دانش‌آموزان و کارکنان آن یعنی مدیر، معاونان، معلمان، مسئول کتابخانه، مربی پرورشی و خدمتگزاران، است که با یکدیگر روابط متقابل دارند.

۳- این مدرسه یک **نظام مدیریت** یا ساختار سازمانی دارد. مدیر و معاونان با همکاری انجمن اولیا و مربیان، مدرسه را اداره می‌کنند.

www.my-dars.ir

• اکنون به سه وظیفه مهم نظام مدیریت مدرسه در جهت رسیدن به اهداف آن، توجه کنید.

الف) تنظیم امور فضا: مدیریت مدرسه، امور مربوط به فضای مدرسه را اداره می‌کند؛ برای مثال، دیوارکشی مناسب، نصب در برای ورود و خروج ایمن، چگونگی اختصاص یافتن فضای مدرسه به کلاس‌ها، نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، فراهم کردن تجهیزات لازم برای هر بخش از فضای مدرسه و امنیت و نظافت و بهداشت مدرسه.

ب) تنظیم روابط سازه انسانی: مدیریت، بر روابط اجتماعی بین دانش‌آموزان با یکدیگر و با کارکنان مدرسه نظارت می‌کند تا نظم و مقررات حفظ و حقوق و مسئولیت‌ها رعایت شود و هر یک از کارکنان و دانش‌آموزان به نقش و وظیفه خود به درستی عمل کنند.

پ) تنظیم امور مدرسه با خارج از آن: مدیریت مدرسه با اداره آموزش و پرورش ناحیه در ارتباط است؛ بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها را از آنها دریافت می‌کند و وضعیت آموزشی دانش‌آموزان و عملکرد کارکنان را به آنها گزارش می‌دهد. مدیریت مدرسه با سایر مدارس در زمینه‌هایی چون مسابقات ورزشی، انجام آزمون و نظایر آن ارتباط برقرار می‌کند. همچنین، برای اموری چون امنیت، آب، برق، گاز، تعمیرات ساختمان مدرسه و سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان با نهادها و مراکز مختلفی در خارج از مدرسه در ارتباط است. مدیریت مدرسه همچنین با خانواده‌های دانش‌آموزان ارتباط برقرار می‌کند.

فعالیت

تصویر روبه‌رو، یک فروشگاه چند طبقه را که در مساحتی معادل ۲۰۰۰ مترمربع در مجاورت یک خیابان اصلی واقع شده است، نشان می‌دهد.

الف) همفکری کنید و درباره سه رکن اصلی این فروشگاه توضیح دهید:

- ۱- قلمرو جغرافیایی فروشگاه
- ۲- سازه انسانی فروشگاه
- ۳- نظام مدیریت فروشگاه

ب) به نظر شما، مدیریت فروشگاه در هر یک از موارد زیر چه وظایفی بر عهده دارد؟ توضیح دهید.

- ۱- تنظیم امور فضا
- ۲- تنظیم روابط سازه انسانی
- ۳- تنظیم روابط فروشگاه با خارج از آن.

اکنون با درک مثال‌ها و انجام دادن فعالیت، به مفهوم ارکان ناحیه سیاسی بهتری می‌برید.

ارکان ناحیه سیاسی

به‌طور کلی، هر ناحیه سیاسی سه رکن یا سه ضلع دارد: قلمرو و فضای جغرافیایی، سازة (ساختار) انسانی و نظام مدیریت.

ناحیه سیاسی به بخشی از سطح زمین گفته می‌شود که تحت مدیریت سیاسی یا فرمانروایی یک قدرت سیاسی باشد. این قدرت یا مدیریت سیاسی ممکن است متعلق به یک فرد، یک نهاد، یک سازمان، شورا یا حکومت باشد که اداره آن فضای جغرافیایی را بر عهده گرفته است. ناحیه سیاسی نیز می‌تواند یک روستا، یک شهر، یک استان، یک کشور و حتی ناحیه وسیعی فراتر از یک کشور باشد.

انواع نواحی سیاسی

با توجه به مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت که یک فضای جغرافیایی را اداره می‌کند، نواحی سیاسی به انواع مختلف تقسیم می‌شوند که عبارت‌اند از: ناحیه سیاسی فروملی، ملی، فراملی (منطقه‌ای) و ویژه.

ناحیه فروملی — شهرستان‌های استان خراسان جنوبی

۱- ناحیه سیاسی فروملی

یک واحد جغرافیایی مانند روستا، شهر، بخش، شهرستان و استان است که تحت مدیریت دهرداری، شهرداری، بخشداری، فرمانداری و استانداری قرار دارد.

۲- ناحیه سیاسی ملی

هر کشور مستقل که نظام حکومتی مستقلی دارد، یک ناحیه سیاسی ملی محسوب می‌شود.

ناحیه ملی — کشور مستقل ایران

۳- ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای)

ناحیه سیاسی فراملی - اتحادیه اروپا

عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند؛ مانند اتحادیه اروپا.

اتحادیه اروپا از ۲۷ کشور اروپایی تشکیل شده است. این کشورها مستقل‌اند اما با هم متحد هستند و پذیرفته‌اند که از نظام مدیریت مشترکی تبعیت کنند. کشورهای عضو این اتحادیه برای تحقق مدیریت مشترک، رؤسای را برای شورا و مجلس قانون‌گذاری اروپا، بانک مرکزی اروپا و نظایر آن انتخاب می‌کنند.

کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، کشاورزی، تجارت، محیط زیست و نظایر آن، از اصول و شیوه‌های مشترکی پیروی می‌کنند. اغلب کشورهای اتحادیه اروپا یورو را به عنوان واحد پول مشترک پذیرفته‌اند. همچنین، برای تسهیل رفت‌وآمد مردم به برخی کشورهای عضو به منظور زندگی، کار، تحصیل یا سرمایه‌گذاری، اخذ روادید (ویزا) بین این کشورها لغو شده است و افراد می‌توانند بر طبق پیمان «شنگن» آزادانه و بدون نیاز به روادید به این کشورها، سفر کنند.

۴- ناحیه سیاسی ویژه

ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری.

• نواحی خودمختار به استان‌ها یا ایالت‌هایی گفته می‌شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند. به عبارت دیگر، خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در اداره امور خود در داخل یک کشور است.

از نواحی خودمختار جهان می‌توان به نخجوان در جمهوری آذربایجان، بندر هنگ‌کنگ (چین) و کردستان در عراق اشاره کرد.

• مناطق آزاد تجاری چنان‌که در درس قبل گفته شد، مناطقی هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آنها اجرا نمی‌شود؛ برای مثال، اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید (ویزا) از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود.

ناحیه سیاسی ویژه - ناحیه خودمختار نخجوان

ناحیه سیاسی ویژه - منطقه آزاد قشم - ایران

دسته نواحی سیاسی، اعم از فروملی، ملی، فراملی و ویژه، سه رکن اصلی دارند:
قلمرو و فضای جغرافیایی، سازه انسانی و نظام مدیریت.

کانون ناحیه سیاسی

هر ناحیه سیاسی کانونی دارد که محل تمرکز قدرت سیاسی است و قدرت سیاسی از آن نقطه در سطح ناحیه سیاسی اعمال می‌شود. کانون نواحی سیاسی همان پایتخت‌ها، مراکز ایالت‌ها و استان‌ها و شهرهای مهم ناحیه‌ای یا مقر سازمان‌های بین‌المللی هستند.

فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی

هر ناحیه سیاسی فضای جغرافیایی را در بر می‌گیرد و نظام مدیریت، برای اداره بهتر امور، آن فضا را به واحدهایی تقسیم‌بندی کرده است. برای مثال فضای جغرافیایی کشور ما به استان، شهرستان و... تقسیم‌بندی شده است.

مرز ناحیه سیاسی

هر ناحیه سیاسی دارای مرز و نلمروی است. خطوط مرزی حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت هستند. به عبارت دیگر، از آن حد به بعد، مدیریت و اراده سیاسی نهاد فرمانروایی، قابلیت اعمال و احرا ندارند. به تصویر روبه رو توجه کنید. رابطه تابلو با مرز ناحیه سیاسی چیست؟ توضیح دهید.

فالیت

۱- الف) چرا شهرستان و استان، ناحیه سیاسی محسوب می‌شود؟
ب) چرا دانش‌آموزی که مدرسه‌اش در ناحیه ۶ آموزش و پرورش یک شهر قرار گرفته است، نمی‌تواند برای پیگیری امور کارنامه خود به ناحیه ۷ آموزش و پرورش آن شهر مراجعه کند؟ چرا فردی که می‌خواهد شماره پلاک خودرو دریافت نماید و در استان کرمان زندگی می‌کند، نمی‌تواند در استان یزد این کار را انجام دهد؟ توضیح دهید.

۲- با توجه به پیش‌دانسته‌های خود، درباره استان محل زندگی تان به عنوان یک ناحیه سیاسی توضیح دهید.

قلمرو جغرافیایی: (مساحت و موقعیت نسبی).....

سازه انسانی: (تعداد کل جمعیت استان و ترکیب آن).....

نظام مدیریت: (سازمان اداره‌کننده و مرکز یا کانون آن).....

جغرافیای سیاسی

اکنون که مفهوم ناحیه سیاسی را دریافتید، خوب است بدانید مطالعه نواحی سیاسی یکی از موضوعات رشته «جغرافیای سیاسی» است. جغرافیای سیاسی شاخه‌ای از علوم جغرافیایی است. عنوان جغرافیای سیاسی، از دو عنصر «جغرافیا» و «سیاست» ترکیب شده است؛ زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی، تأثیر می‌گذارند و برعکس، سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می‌گذارند و آنها را تغییر می‌دهند.

برای اینکه هر چه بیشتر به این رابطه پی ببرید، مثال‌ها را بخوانید و فعالیت را انجام دهید.

۱

مثال

• تصمیم‌گیری‌های مدیریت سیاسی و اداری یک ناحیه بر فضای جغرافیای آن ناحیه تأثیر می‌گذارد؛ برای مثال، کلان‌شهر مشهد از جمله شهرهایی است که میزان سفرهای درون‌شهری در مناطق مرکزی آن، به‌ویژه در ایام تابستان، بسیار زیاد است. مراکز مهم تجاری، مذهبی، فرهنگی و خدماتی این شهر بیشتر در مرکز آن مستقر شده‌اند. همین امر موجب راه‌بندان‌های شدید، اتلاف وقت مردم و آلودگی هوا شده است.

شورای ترافیک استان خراسان رضوی و سازمان حمل و نقل شهرداری مشهد با طراحی و اجرای محدوده طرح ترافیک زوج و فرد، سعی در حل این مشکل کرده‌اند. براساس این طرح، ورود خودروهای غیرمجاز به محدوده تخلف محسوب می‌شود و جریمه دارد. برای کنترل این محدوده، دوربین‌های مخصوصی در معابر نصب شده‌اند. آمدوشد در محدوده طرح ترافیک بیشتر با وسایل حمل و نقل عمومی صورت می‌گیرد.

اجرای طرح ترافیک چه تأثیراتی بر فضای جغرافیایی این ناحیه دارد؟

مثال

۲

• منطقه خلیج فارس منطقه‌ای مهم و حیاتی است زیرا این منطقه در حال حاضر مهم‌ترین انبار نفت جهان است و کشورهای عمده صادرکننده نفت در این منطقه واقع‌اند. وجود آبراهه مهمی چون تنگه هرمز و دسترسی به آب‌های آزاد اقیانوس‌ها از طریق آن، اهمیت خاصی به این منطقه داده است. خلیج فارس از دیرباز مورد توجه قدرت‌های بزرگ جهان بوده است.

در گذشته، کشورهای استعمارگر روسیه و انگلستان برای دستیابی به این منطقه با یکدیگر به رقابت می‌پرداختند. امروزه نیز کشورهای سلطه‌گر نظیر آمریکا و انگلیس با ایجاد پایگاه‌های نظامی و نفوذ در کشورهای اطراف خلیج فارس، سعی می‌کنند کنترل این منطقه را به دست گیرند. از این رو، منطقه خلیج فارس سیاست‌های جهانی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و موجب کشمکش بین حکومت‌ها می‌شود.

مثال

۳

• شبه‌جزیره کریمه در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین واقع شده است. این شبه‌جزیره که یک منطقه گردشگری و کشاورزی نیز است، موقعیت جغرافیایی مهمی دارد. کریمه تا پیش از «فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی»* بخشی از خاک اوکراین محسوب می‌شد. در سال ۲۰۱۶ میلادی، مردم کریمه در یک همه‌پرسی خواهان الحاق (پیوستن) جمهوری خودمختار کریمه به روسیه شدند و به این ترتیب، کریمه به روسیه پیوست. روسیه در این شبه‌جزیره پایگاه‌های دریایی دارد. دولت‌های غربی معتقدند که تسلط بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیاست و به همین دلیل، به پیوستن کریمه به روسیه اعتراض دارند. امروزه این شبه‌جزیره به موضوع کشمکش بین اوکراین و روسیه با مداخله آمریکا و دولت‌های غربی عضو پیمان ناتو* تبدیل شده است.

موقعیت جغرافیایی شبه جزیره کریمه

منظره‌ای از شبه جزیره کریمه

• توافقیها و تصمیمات سیاسی و اقتصادی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد. در سال ۱۹۸۶ میلادی، براساس تصمیم و توافق حکومت‌های انگلستان و فرانسه طی قرارداد مشترکی، عملیات احداث تونل مانش آغاز شد و سرانجام، در سال ۱۹۹۴ میلادی این تونل افتتاح گردید. تونل مانش با ۵۲ کیلومتر طول، در ۴۰ متری زیر دریا ساخته شده است. این تونل که برخی آن را یکی از عجایب هفت‌گانه جدید جهان نامیده‌اند، انگلستان را که از قاره اروپا جدا مانده بود، به آن قاره متصل کرده است. سفر مردم به دو کشور فرانسه و انگلستان را نیز از طریق قطار به یکدیگر آسان نموده و به این ترتیب، روابط اقتصادی و تجاری بین این کشور با قاره اروپا تسهیل شده است.

• سیاست‌ها و تصمیماتی که حکومت یک کشور در زمینه اقتصاد، اشتغال و توزیع درآمد اتخاذ می‌کند و همچنین نوع برنامه‌ریزی و بودجه‌ای که به نواحی مختلف کشور (شهر، روستا، استان و ...) اختصاص می‌دهد، بر توزیع امکانات و تجهیزات در نواحی مختلف اثر می‌گذارد. در نتیجه، ممکن است توزیع امکانات مناسب و عادلانه یا به دور از عدالت باشد و چشم‌اندازها و فضاهای جغرافیایی متفاوتی ایجاد شود.

خیابانی در مانیل پایتخت فیلیپین

بیش از چهار میلیون نفر از مردم فیلیپین در زائعه‌ها زندگی می‌کنند.

استفاده از کار کودکان در جمع‌آوری زباله - فیلیپین

ایدئولوژی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد. به تصاویر زیر توجه کنید.

بانوان در فضای مخصوص خود به راحتی و با رعایت موازین شرعی و دینی ورزش و تفریح می‌کنند. ساختن این نوع فضاهای جغرافیایی تجلی ایدئولوژی اسلامی و توجه به ارزش‌های دینی در حکومت اسلامی است.

دو قطبی شدن شهرها و پیدایش مناطق مرفه‌نشین، که به طبقه ثروتمند اختصاص دارد و مناطق فقیرنشین که فاقد امکانات است. از ویژگی‌های ایدئولوژی سرمایه‌داری است.

آثار معماری سوسیالیستی در اتحاد شوروی سابق و کشورهای اروپای شرقی دیده می‌شود. ایدئولوژی سوسیالیسم با مالکیت خصوصی مخالف است و منافع جمعی را بر منافع فردی مقدم می‌شمارد و بر تساوی و برابری تأکید می‌کند. از این رو، در فضاهای شهری این کشورها بلوک‌های مسکونی یک‌دست و هم شکل که نمای یکسان دارند، فراوان مشاهده می‌شود.

گفت و گو کنید

گفت‌وگو کنید و پاسخ دهید.

- ۱- کدام یک از مثال‌های ۱ تا ۶، تأثیر فضای جغرافیایی بر سیاست و کدام یک تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی را بر فضای جغرافیایی نشان می‌دهد؟
- ۲- الف) به نظر شما، کدام یک از مثال‌ها تأثیرات متقابل جغرافیا و سیاست را نشان می‌دهد؟ ب) از این مثال‌ها چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟
- ۳- آیا می‌توانید یک منطقه جغرافیایی - به جز آنچه در مثال‌ها بیان شد - را نام ببرید که روی سیاست‌های جهانی تأثیر می‌گذارد؟

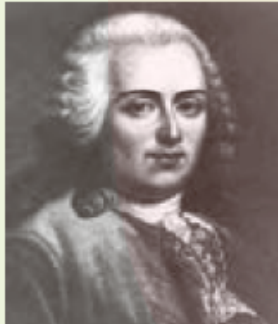
اکنون با توجه به مثال‌ها و فعالیتی که انجام دادید، به تعریف جغرافیای سیاسی بهتری می‌برید. برای جغرافیای سیاسی، تعاریف متعددی ارائه شده است اما به‌طور کلی،

جغرافیای سیاسی علم مطالعه کنش‌های متقابل جغرافیا و سیاست است و پیامدهای تأثیر این دو بر یکدیگر را تحلیل می‌کند.

پیش‌گامان جغرافیای سیاسی

تندیس ابن خلدون (۱۴۰۶-۱۳۳۲م.)
در کشور تونس

آن روبرت ژاک تورگو (۱۷۸۱-۱۷۲۷م.)

ایمانوئل کانت (۱۸۰۴-۱۷۲۴م.)

فردریش راتزل (۱۹۰۴-۱۸۴۴م.)

موضوع جغرافیای سیاسی پیشینه‌ای طولانی دارد. در دوره یونان باستان، اندیشمندان و فلاسفه و مورخان چون افلاطون و ارسطو و هرودت و استرابو به مطالعه روابط کشورها و حکومت با محیط طبیعی‌شان توجه کردند. در دوره شکوفایی فرهنگ و تمدن اسلامی و رکود علمی در اروپا، حکیمان و سفرنامه‌نویسان و مورخان چون ابن بطوطه، فارابی، ناصر خسرو و... نظریه‌هایی در موضوع حکومت و یا شرایط طبیعی سرزمین‌ها مطرح کردند. ابن خلدون اندیشمند مسلمان اولین کسی است که نظریه‌ای مدون درباره کشور و دولت ارائه نمود و به موضوع قبیله و شهر در محیط بیابانی توجه کرد. با ورود به دوره نوزایی و از سده شانزدهم میلادی به بعد، به تدریج زمینه‌های وضع عنوان «جغرافیای سیاسی» و پدید آمدن این رشته علمی فراهم شد.

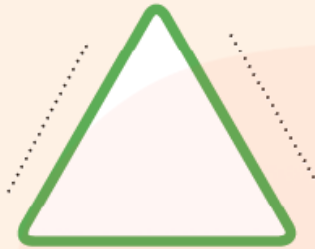
• بنابر مطالعاتی که تاکنون انجام شده ژاک تورگو، فیلسوف و سیاستمدار فرانسوی، نخستین کسی است که در سال ۱۷۵۱ میلادی - یعنی بیش از ۲۶۵ سال قبل - عنوان جغرافیای سیاسی را در دانشگاه سوربن به کار برد. وی طرح کتابی با عنوان جغرافیای سیاسی را ارائه داد. تورگو جغرافیای طبیعی را پایه و بنیاد جغرافیای سیاسی می‌دانست و به ارتباط میان هنر حکومت‌داری و کشورداری با محیط طبیعی و رابطه ملت و حکومت توجه داشت. تورگو جغرافیای سیاسی را علم کشورداری می‌دانست.

• ایمانوئل کانت، فیلسوف معروف آلمانی، بیش از بیست سال در دانشگاه انسان‌شناسی و جغرافیا تدریس کرد. او از نخستین کسانی است که ضمن توجه به جغرافیای طبیعی و انسانی، در آثار خود از عنوان جغرافیای سیاسی استفاده کرده است. او جغرافیای سیاسی را دانش جهانی و با ارزشی می‌دانست که در پی‌ریزی نظام‌های سیاسی و حقوقی تأثیرگذار است.

• فردریش راتزل از مشهورترین پیش‌گامان جغرافیای سیاسی است. راتزل، زیست‌شناس و جغرافی‌دان آلمانی، در سال ۱۸۹۷ میلادی کتاب «جغرافیای سیاسی» را نوشت و نظریه معروف «فضای زیستی یا حیاتی» را مطرح کرد. به نظر او، کشورها و حکومت‌ها همواره درگیر کشمکش بر سر تصاحب و کنترل فضای جغرافیایی هستند.

فعالیت

۱- سه رکن ناحیه سیاسی را روی سه ضلع بنویسید.

۲- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید و سپس، جغرافیای سیاسی را تعریف کنید.

.....

.....

مهارت‌های جغرافیایی

روی یک اطلس جغرافیایی یا نقشه دیواری جهان‌نما که در کلاس شما نصب شده است، مکان‌های زیر را پیدا کنید و موقعیت نسبی آنها را توضیح دهید:

- بندهنگ‌کنگ،
- شبه‌جزیره کریمه،
- تونل مانش،
- جمهوری نخجوان،
- منطقه آزاد تجاری قشم.

ارائه در کلاس

یکی از این دو فعالیت را انجام دهید.

۱- در هر گروه، یکی از مثال‌های شماره ۲، ۳، ۴، یا ۵ را انتخاب کنید و درباره تأثیرات متقابل فضای جغرافیایی و سیاست در هر ناحیه مطالبی مفصل‌تر از آنچه در کتاب آمده، تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید. در ارائه خود از نقشه، عکس و سایر رسانه‌ها استفاده کنید.

۲- باراهنمایی معلم، درباره تأثیرات یک تصمیم‌گیری سیاسی بر یکی از نواحی جغرافیایی کشور یا فضای جغرافیایی محل سکونت خودتان، موضوعی را انتخاب کنید و درباره پیامدهای آن مطلبی تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید. در ارائه خود از نقشه، عکس و سایر رسانه‌ها استفاده کنید.

تصویر روبرو یک فروشگاه چند طبقه را که در مساحتی معادل ۲۰۰۰ متر مربع در مجاورت یک خیابان اصلی واقع شده است نشان می دهد.

الف) همفکری کنید و درباره سه رکن اصلی این فروشگاه

توضیح دهید:

۱- قلمرو جغرافیایی فروشگاه :

وسعت فضای فروشگاه حدود ۲۰۰۰ متر مربع است و در خیابان ائمه اطهار قرار دارد و از جنوب به خیابان پرستار محدود می شود.

۲- سازه انسانی فروشگاه :

کارکنان فروشگاه شامل مدیریت فروشگاه ، فروشندگان ، حسابداران ، انباردارها ، کارگران ، نیروهای خدماتی و غیره هستند.

۳- نظام مدیریت فروشگاه :

مدیریت فروشگاه و معاونان و مدیران در امور بازاریابی و غیره که این فروشگاه را با هم اداره می کنند.

ب) به نظر شما مدیریت فروشگاه در هر یک از موارد زیر چه وظایفی بر عهده دارد؟ توضیح دهید

۱- تنظیم امور فضا :

مدیریت فروشگاه امور مربوط به فضای فروشگاه را اداره می کند تقسیم بندی فضای داخل فروشگاه به بخش های مختلف بر اساس انواع محصولات عرضه شده چگونگی اختصاصی فضای ایمن برای ورود و خروج مشتریان ، تخصیص فضای مناسب برای صندوق دارها ، حسابداری فروشگاه ، انبار کالا و حمل ایمن برای آن تخصیص فضای بهداشتی پارکینگ و غیره بر عهده ی اوست.

۲- تنظیم روابط سازه ی انسانی : مدیریت روابط انسانی حاکم بین کارکنان با همدیگر و امور مالی از جمله بر کار حسابداران نظارت می کند و روابط میان کارکنان و مشتریان فروشگاه را تنظیم می کند تا نظم و مقررات حفظ و حقوق کارکنان و مشتریان رعایت شود.

۳- تنظیم روابط فروشگاه با خارج از ان :

مدیریت فروشگاه باید بخش نامه ها و دستورالعمل های مربوط به اداره اصناف را دریافت کند و پاسخ گوی آنها باشد. مدیریت فروشگاه برای تهیه و عرضه محصولات مختلف با تولید کنندگان و کارخانجات مختلف در ارتباط است. همچنین مدیریت فروشگاه با سازمان های مختلف مانند سازمان امور مالیاتی برای پرداخت مالیات، سازمان نظارت بر حقوق مصرف کننده، شهرداری، امور برق، گاز و غیره همکاری می کند.

فعالیت صفحه ۱۲۰

(الف) چرا شهرستان و استان، ناحیه سیاسی محسوب می شود؟

زیرا شهرستان و استان تحت مدیریت سیاسی یک نهاد مانند فرمانداری یا استانداری اداره می شود که هر کدام مرز مخصوص و محل تمرکز قدرتی دارند که اعمال اراده ی سیاسی در خارج از آن حیطه، قابلیت اجرا ندارد.

(ب) چرا دانش آموزی که در مدرسه اش در ناحیه ۶ آموزش و پرورش یک شهر قرار گرفته است نمی تواند برای پیگیری امور کارنامه خود به ناحیه ۷ آموزش و پرورش آن شهر مراجعه کند؟

چرا فردی که می خواهد شماره پلاک خودرو دریافت نماید و در استان کرمان زندگی می کند نمی تواند در استان یزد این کار را انجام دهد؟ توضیح دهید.

۱. زیرا این دو مدرسه در دو واحد جغرافیایی مختلف قرار گرفتند و نظام مدیریت این دو مدرسه و دو ناحیه آموزش و پرورش هم از یکدیگر جدا و متفاوت است.

۲. زیرا این دو ناحیه سیاسی از نظر قلمرو جغرافیایی، سازه ی انسانی و نظام مدیریت متفاوت اند و اطلاعات فردی که در کرمان زندگی می کند در نظام مدیریتی استان یزد وجود ندارد و از نظر نظام مدیریت تعریف شده، این خدمات در استان یا ناحیه سیاسی دیگر قابل ارائه نیست.

(۲) با توجه به پیش دانسته های خود، درباره استان محل زندگی تان به عنوان یک ناحیه سیاسی توضیح دهید.

قلمرو جغرافیایی: (مساحت و موقعیت نسبی)

استان..... با مساحت..... کیلومتر مربع در..... واقع شده است و با استان های..... همسایه است. سازه

انسانی: (تعداد کل جمعیت استان و ترکیب آن)

طبق سرشماری 1395 جمعیت استان..... نفر است. ترکیب جنسی جمعیت مردان به زنان..... است.

نظام مدیریت (سازمان اداره کننده و مرکز یا کانون آن)

سازمان اداره کننده استانداری است که کانون آن در شهر..... است. واحدهای سیاسی کوچک تر مانند شهرستان و بخش و.... وابسته به استانداری هستند.

۱- کدام یک از مثال های ۱ تا ۶، تأثیر فضای جغرافیایی بر سیاست و کدام یک تأثیر تصمیم گیریهای سیاسی را بر فضای جغرافیایی نشان می دهد؟

مثال یک، چهار، پنج و شش تأثیر سیاست بر فضای جغرافیایی و مثال ۲ و ۳ تأثیر فضای جغرافیایی بر سیاست را نشان می دهد.

۲- الف) به نظر شما، کدام یک از مثال ها تأثیرات متقابل جغرافیا و سیاست را نشان می دهد؟

همه مثال ها تأثیر متقابل سیاست و فضای جغرافیایی را نشان می دهند ولی در برخی از مثال ها تأثیر جغرافیایی و سیاست بیش تر است.

ب) از این مثال ها چه نتیجه ای می گیرید؟

نواحی جغرافیایی مهم و استراتژیک بر روی سیاست های جهانی اثر می گذارند و ممکن است بین حکومت ها با انگیزه کسب منافع و امتیازات بیش تر در این نواحی جنگ و نا آرامی های سیاسی رخ دهد و بر فضای جغرافیایی ناحیه تأثیر بگذارد.

۳) آیا می توانید یک منطقه جغرافیایی به جز آن چه در مثال ها بیان شد را نام ببرید که روی سیاست های جهانی تأثیر می گذارد؟

کانال سوئز که شاهراه آبی دنیای شرق و غرب است. یا بحران اتمی کره شمالی و....

فعالیت (صفحه ۱۲۶ کتاب درسی)

۱) سه رکن ناحیه سیاسی را روی سه ضلع بنویسد.

۲) در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید و سپس ، جغرافیای سیاسی را تعریف کنید.

جغرافیای سیاسی علم مطالعه کنش های متقابل جغرافیا و سیاست است و پیامدهای ناشی از تاثیر این دو بر یکدیگر را تحلیل می کند.

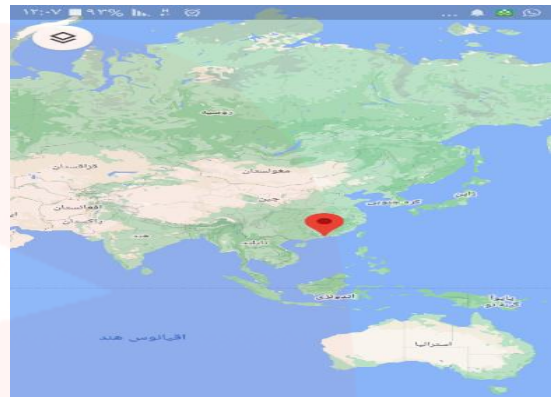
گروه آموزشی عصر

مهارت های جغرافیایی (صفحه ۱۲۶)

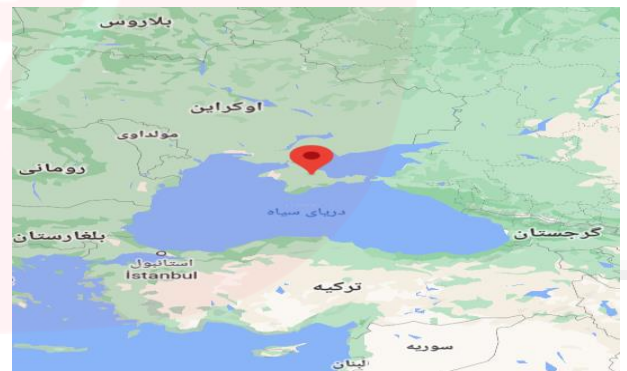
www.my-dars.ir

روی یک اطلس جغرافیای یا نقشه دیواری جهان نما که در کلاس شما نصب شده است مکان های زیر را پیدا کنید و موقعیت های نسبی آنها را توضیح دهید.

بندر هنگ کنگ: جزیره ای جنوب چین ، منطقه ی خودمختار و از مهم ترین بازار های مالی و تجاری آسیا و جهان است . هم چنین به دلیل وجود بندرگاه های طبیعی ، شهرت زیادی دارد.

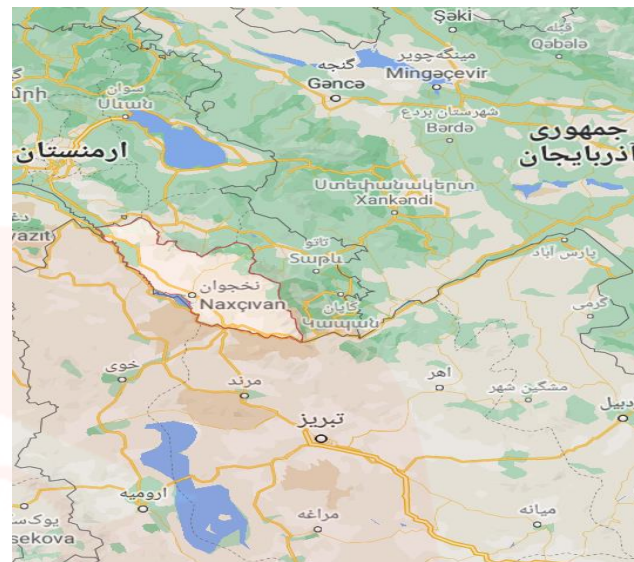
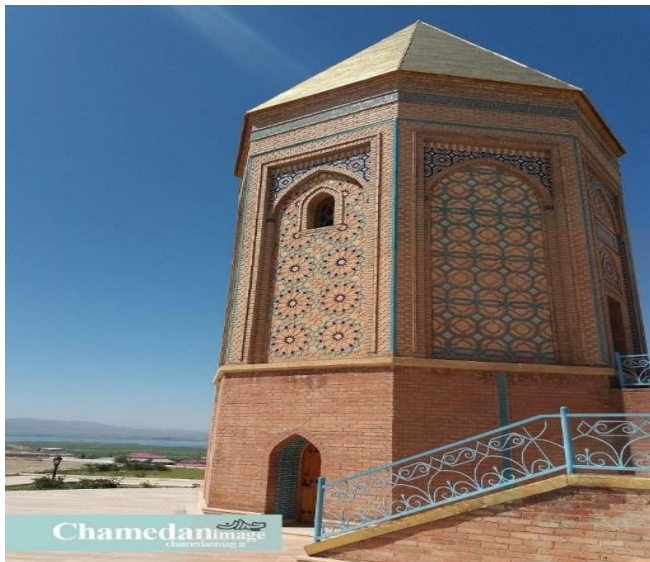
شبه جزیره کریمه: در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین واقع شده است.

تونل مانش: به طول ۵۲ کیلومتر زیر دریای مانش، فرانسه را به انگلستان ارتباط داده است.

جمهوری نخجوان: در شمال غربی ایران ، حد فاصل ایران و ارمنستان قرار دارد

مزار نوح نبی هم از دیگر جاذبه‌های نخبوان است که کنار «کهنه‌قلعه» (قلعه قدیمی) در بخش جنوبی نخبوان قرار دارد. معماری ساختمان این بنا مربوط به قرن هشتم میلادی است که در سال 2006 به‌طور کامل بازسازی شده است | عکس: هدا

منطقه ی آزاد تجاری قشم: در جنوب ایران ، جزیره ای درون خلیج فارس است.

ارائه در کلاس (صفحه ۱۲۶)

یکی از این دو فعالیت را انجام دهید.

در هر گروه یکی از مثالهای شماره ۲ و ۳ و ۴ یا ۵ را انتخاب کنید و درباره تاثیرات متقابل فضای جغرافیای و سیاست در هر ناحیه مطالبی مفصل از آن چه در کتاب آمده تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید در ارائه خود از نقشه عکس و سایر رسانه ها استفاده کنید.

پاسخ پیشنهادی

مثال ۳): کریمه شبه جزیره‌ای استراتژیک در دریای سیاه است که حدود ۶۰ سال قبل رهبر اتحاد جماهیر شوروی آن را به اوکراین هدیه داد این منطقه اکنون به کانون تنشهای میانه غرب و روسیه تبدیل شده است.

کریمه یک منطقه توریستی پرطرف دار است. که ناوگان دریای روسیه در دریای سیاه در آن مستقر شده و علاوه بر آن بیش از ۵۰ درصد از جمعیت آن را روس تبارها تشکیل می دهند. تنش ها در این شبه جزیره بعد از برکنار شدن ویکتور یانوکوویچ از ریاست جمهوری اوکراین شدت گرفت و در میان برخی خواستار جدایی کریمه از این کشور شدند.

کریمه که وسعتی به اندازه کشور بلژیک دارد یک منطقه مهم کشاورزی محسوب می شود. این منطقه هم چنین یکی از مراکز مهم تولید تنباکو در جهان بوده و بدلیل بهره مند بودن از شرایط خاص جوی و دارا بودن اسواحل زیبا یک منطقه جذاب و پرطرف دار برای توریست ها محسوب می شود.

از لحاظ تاریخی نیز شبه جزیره کریمه همواره صحنه اشغال و تاخت و تاز بوده است از امپراطوری بیزانس و عثمانی ها گرفته تا آلمان نازی و اکنون نیز روسیه و غرب بر سر آن به اختلاف رسیده اند.

روس ها حضور خود در کریمه را از قرن ۱۸ میلادی توسعه دادن و پایگاه دریایی خود در کریمه را در سال ۱۷۸۳

تاسیس نمودند پایگاه روسیه در کریمه در بندر سواستوپل است. حضور روس ها در این منطقه فقط در یک دوره و آن هم در زمان اشغال توسط نازی ها قطع شده است.

بعد از مرگ استالین، (نیکیتا خوروشچف) رهبر اتحاد جماهیر شوروی شد و وی کریمه را به اوکراین هدیه داد این اقدام به عنوان یک حرکت عجیب در سال ۱۹۵۴ میلادی به حساب آمد. این حرکت با توجه به شرایط موجود در اتحاد جماهیر شوروی اقدامی بی معنی محسوب می شد زیرا در آن زمان هم روسیه و هم اوکراین دو جمهوری حاضر در اتحاد جماهیر شوروی محسوب می شدند.

کریمه در سال ۱۹۹۱ میلادی و بعد از استقلال اوکراین از اتحاد جماهیر شوروی از اهمیتی ویژه برای روسیه برخوردار شد و مسکو این شبه جزیره را به عنوان یکی از مهمترین پایگاه های دریایی جهان به حساب آورد.

بعد از سقوط اتحاد جماهیر شوروی بندر سواستوپل و پایگاه دریایی روسیه در آن تبدیل به یکی از موضوعات مهم در روابط روسیه و اوکراین شد. اهمیت این پایگاه به آن دلیل است که امکان دسترسی سریع به شرق مدیترانه، بالکان و خاورمیانه را برای کشتی های روسی فراهم می کند.

بحران ۲۰۱۴ کریمه که در ماه های فوریه و مارس سال ۲۰۱۴ در این جمهوری خودمختار رخ داد متعاقب انقلاب ۲۰۱۴ اوکراین رخ داد، که در جریان آن رئیس جمهور اوکراین ویکتور یانوکوویچ که از جناح طرف دار روسیه بود سرنگون شد و سیاستمداران طرف دار اروپا در شهر کیف پایتخت اوکراین به قدرت رسیدند.

سرانجام در ۱۶ مارس ۲۰۱۴ یک همه پرسی توسط دولت در شبه جزیره کریمه از مردم کریمه برای پیوستن به روسیه برگزار شد و ۸۱ درصد واجدان شرایط در این انتخابات شرکت کردند. و 96.77 درصد به پیوستن این شبه جزیره به روسیه رای مثبت دادند. ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه در ۱۸ روز مارس رسماً سند پیوست کریمه به روسیه را امضا کرد و کریمی را جزء جدایی ناپذیر روسیه خواند.

۲) با راهنمایی معلم ، درباره تأثیرات یک تصمیم گیری سیاسی بر یکی از نواحی جغرافیایی کشور یا فضای جغرافیایی محل سکونت خودتان ، موضوعی را انتخاب کنید و درباره ی پیامدهای آن مطلبی تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید. در ارائه خود از نقشه، عکس و سایر رسانه ها استفاده کنید .

پاسخ پیشنهادی:

به عنوان نمونه می توان احداث دریاچه ی مصنوعی چیتگر (دریاچه شهدای خلیج فارس) در تهران را مثال زد. این دریاچه ی مصنوعی که در سال ۱۳۹۲ به مساحت ۱۳۰ هکتار در شمال غرب تهران ایجاد شده است ، از آب رودخانه کن تامین می شود و به واسطه قرار گرفتن در مسیر بادهای غربی - شرقی تهران می تواند موجب تلطیف هوا و بالا بردن رطوبت در سطح شهر تهران شود.

سوالات درس نه جغرافیای یازدهم انسانی

الف) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

- ۱) کشورهای اروپایی بر طبق پیمان ..... و بدون نیاز به رویداد به کشورهای دیگر سفر می کنند.
- ۲) کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، ..... تجارت ، محیط زیست، از اصول و شیوه های مشترکی پیروی می کنند.

ب) کدام جمله ی زیر درست و کدام نادرست است؟

- ۱) هر کشور مستقل که نظام حکومتی مستقلی دارد، یک ناحیه سیاسی ملی محسوب می شود. ص غ
- ۲) ناحیه ی سیاسی به بخشی از سطح زمین گفته می شود که تحت مدیریت نظامی یا فرمانروای یک قدرت نظامی باشد. ص غ
- ۳) نواحی خود مختار به استان ها یا ایالت هایی گفته می شود که به دلیل شرایط فرهنگی و مذهبی از استقلال محدودی برخوردارند ص غ
- ۴) جغرافیای سیاسی، علم مطالعه ی کنش های متقابل جغرافیا و سیاست است. ص غ

ج) گزینه ی صحیح را انتخاب کنید.

۱) کدام یک از نواحی سیاسی در امور سیاست خارجی و دفاع ، تابع حکومت مرکزی هستند.

- الف) ملی   ب) ویژه   ج) فراملی   د) فرو ملی

۲) واحد جغرافیایی روستا یک ناحیه‌ی سیاسی ..... است که تحت مدیریت دهرداری قرار می گیرد.

- الف) ملی   ب) ویژه   ج) فراملی   د) فروملی

د) در جملات زیر ، کلمات مناسب داخل پرانتز را مشخص کنید.

۱) کشور های عضو اتحادیه (اروپا _ اکو) برای تحقق مدیریت مشترک رؤسای را برای شورا و مجلس قانون گذاری و ... انتخاب می کنند.

۲) اغلب کشورهای اتحادیه ی اروپا (دلار_ یورو) را به عنوان واحد پول مشترک پذیرفته اند.

۳) کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا برای تسهیل (رفت و آمد _ سیاست خارجی) اخذ رواید را بین این کشور ها لغو کرده اند.

ن) هر یک از موارد سمت راست را به عبارت های سمت چپ ارتباط دهید.

الف) ایران کشور مستقل بوده و نظام حکومتی مستقل دارد. (۱) فراملی

ب) نخجوان در جمهوری آذربایجان جزو آن است. (۲) فرو ملی

ج) استان که تحت مدیریت استانداری قرار دارد. (۳) ویژه

(۴) ملی

نوع دوم سوالات درس نه جغرافیای یازدهم انسانی

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

۱- ارکان ناحیه سیاسی را نام ببرید؟

قلمرو فضای جغرافیایی ، سازه (ساختار) انسانی و نظام مدیریت.

۲- ناحیه سیاسی چیست؟

ناحیه سیاسی به بخشی از زمین گفته می شود که تحت مدیریت سیاسی یا فرمانروایی یک قدرت سیاسی باشد.

۳- نحوه اداره فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی را توضیح دهید؟

قدرت یا مدیریت سیاسی ممکن است متعلق به یک فرد ، یک نهاد ، یک سازمان، شورا یا حکومت باشد که اداره آن فضای جغرافیایی را بر عهده گرفته باشد.

۴- چند نمونه ناحیه سیاسی را نام ببرید؟

روستا ، شهر، استان، کشور

۵- انواع نواحی سیاسی را تا ببرید؟

الف) ناحیه سیاسی فرو ملی

ب) ناحیه سیاسی ملی

پ) ناحیه سیاسی فراملی (منطقه ای)

ت) ناحیه سیاسی ویژه

۶- ناحیه سیاسی فرو ملی را توضیح دهید؟

یک ناحیه جغرافیایی مانند روستا، شهر، بخش، شهرستان، استان است که تحت مدیریت ، دهرداری ، شهرداری ، بخشداری ، فرمانداری و استانداری قرار دارد.

۷- ناحیه سیاسی ملی را تعریف کنید؟

هر کشور مستقل که نظام حکومتی مستقلی دارد ، یک ناحیه سیاسی ملی محسوب می شود.

۸- ناحیه سیاسی فراملی (منطقه ای) را تعریف کنید؟

عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه ای قرار گرفته اند؛ مانند اتحادیه اروپا

۹- ناحیه سیاسی ویژه چیست؟

ناحیه ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خود مختار و مناطق آزاد تجاری

۱۰- تعریف نواحی خود مختار را بنویسید.

به استان ها یا ایالت های گفته می شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن ، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع ، تابع حکومت مرکزی هستند. به عبارت دیگر خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در اداره امور خود در داخل یک کشور است.

۱۱- چند نمونه از نواحی خود مختاری جهان نام ببرید.

نخجوان در جمهوری آذربایجان ، جزیره هنگ کنگ در چین و کردستان در عراق

۱۲- مناطق آزاد تجاری را تعریف کنید.

مناطق هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آنجا اجرا نمی‌شود؛ برای مثال، اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود.

۱۳- سه رکن اصلی همه نواحی را نام ببرید.

قلمرو و فضای جغرافیایی- سازه انسانی و نظام مدیریت

۱۴- منظور از کانون ناحیه سیاسی چیست؟

هر ناحیه سیاسی کانونی دارد که محل تمرکز قدرت سیاسی است و قدرت سیاسی آن نقطه در سطح ناحیه سیاسی اعمال می‌شود- کانون نواحی سیاسی همان پایتخت‌ها ، مراکز ایالت‌ها و شهرهای مهم ناحیه‌ای یا مقر سازمان بین‌المللی هستند.

۱۵- فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی چیست و چرا به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌شود؟

هر ناحیه سیاسی فضای جغرافیایی را دربر می‌گیرد و نظام مدیریت، برای اداره بهتر امور ، آن فضا را به واحدهای تقسیم بندی کرده است. برای مثال فضای جغرافیایی کشور ما به استان، شهرستان و... تقسیم بندی شده است.

۱۶- مرز ناحیه سیاسی را تعریف کنید.

هر ناحیه سیاسی دارای مرز و قلمرویی است. خطوط مرزی حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت هستند. به عبارت دیگر، از آن حد به بعد، مدیریت و اداره سیاسی نهاد فرمانروایی، قابلیت اعمال و اجرا ندارد.

۱۷- مطالعه نواحی سیاسی در کدام رشته جغرافیایی مورد بررسی قرار می‌گیرد؟

جغرافیای سیاسی

۱۸- چرا جغرافیای سیاسی از دو عنصر «جغرافیا» و «سیاست» ترکیب شده است؟

زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی، تاثیر می‌گذارد و بر عکس، سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می‌گذارد آنها را تغییر می‌دهد.

۱۹- جغرافیای سیاسی را تعریف کنید.

جغرافیای سیاسی علم مطالعه کنش‌های متقابل جغرافیا و سیاست است و پیامدهای تاثیر این دو بر یکدیگر را تحلیل می‌کند. به استان‌ها یا ایالت‌های گفته می‌شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن ، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع ، تابع حکومت مرکزی هستند. به عبارت دیگر خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در اداره امور خود در داخل یک کشور است.

۱۱- چند نمونه از نواحی خود مختاری جهان نام ببرید.

نخجوان در جمهوری آذربایجان ، جزیره هنگ کنگ در چین و کردستان در عراق

۱۲- مناطق آزاد تجاری را تعریف کنید.

مناطق هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آنجا اجرا نمی‌شود؛ برای مثال، اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود.

۱۳- سه رکن اصلی همه نواحی را نام ببرید.

قلمرو و فضای جغرافیایی- سازه انسانی و نظام مدیریت

۱۴- منظور از کانون ناحیه سیاسی چیست؟

هر ناحیه سیاسی کانونی دارد که محل تمرکز قدرت سیاسی است و قدرت سیاسی آن نقطه در سطح ناحیه سیاسی اعمال می‌شود- کانون نواحی سیاسی همان پایتخت‌ها ، مراکز ایالت‌ها و شهرهای مهم ناحیه‌ای یا مقر سازمان بین‌المللی هستند.

۱۵- فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی چیست و چرا به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌شود؟

هر ناحیه سیاسی فضای جغرافیایی را دربر می‌گیرد و نظام مدیریت، برای اداره بهتر امور ، آن فضا را به واحدهای تقسیم بندی کرده است. برای مثال فضای جغرافیایی کشور ما به استان، شهرستان و... تقسیم بندی شده است.

۱۶- مرز ناحیه سیاسی را تعریف کنید.

هر ناحیه سیاسی دارای مرز و قلمرویی است. خطوط مرزی حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت هستند. به عبارت دیگر، از آن حد به بعد، مدیریت و اداره سیاسی نهاد فرمانروایی، قابلیت اعمال و اجرا ندارد.

۱۷- مطالعه نواحی سیاسی در کدام رشته جغرافیایی مورد بررسی قرار می‌گیرد؟

جغرافیای سیاسی

۱۸- چرا جغرافیای سیاسی از دو عنصر «جغرافیا» و «سیاست» ترکیب شده است؟

زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی، تاثیر می‌گذارد و بر عکس، سیاست و تصمیم گیری‌های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می‌گذارد آنها را تغییر می‌دهد.

۱۹- جغرافیای سیاسی را تعریف کنید.

جغرافیای سیاسی علم مطالعه کنش‌های متقابل جغرافیا و سیاست است و پیامدهای تاثیر این دو بر یکدیگر را تحلیل می‌کند.

پایان درس نهم جغرافیای یازدهم انسانی